

aniversări • aniversări

Manifestări consacrate sărbătoririi a 200 de ani de la nașterea lui Tudor Vladimirescu, în județul Gorj

OTILIA GHERGHE

Jubileul împlinirii a două secole de la nașterea celui care a fost inițiatorul și conducătorul revoluției de la 1821 — Tudor Vladimirescu, născut pe meleagurile Gorjului, în satul Vladimir, a fost sărbătorit în județul Gorj printr-o suită de manifestări culturale și artistice omagiale, semn de înaltă recunoștință pentru marele erou gorjean.

Manifestările dedicate eroului din Vladimir au fost deschise la 30 mai 1980 printr-o sesiune de **comunicări științifice** intitulată „**Bicentenerul Tudor Vladimirescu**”, organizată de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului și Muzeul județean Gorj, la Casa de cultură a sindicatelor din Tg. Jiu.

Sesiunea a întrunit un mare număr de specialiști în istorie, cercetători științifici, muzeografi, arhiviști și profesori din București, Craiova, Tg. Jiu.

Cuvântul de deschidere a fost rostit de tovarășa Elena Harisiad, secretar al Comitetului județean Gorj al P.C.R., după care au fost audiate referatele: *Cauze economice ale revoluției de la 1821. Noi puncte de vedere* — dr. Liviu Ștefănescu; *Tudor Vladimirescu și revoluția din 1821 în viziunea publicațiilor mișcării comuniste și democratice din răstimpul celor două războaie mondiale* — dr. Elena Georgescu, prof. Lia Benjamin; *Istoricul steagului revoluției de la 1821. Contribuții* — prof. Maria Arimia; *Înăsprirea jugului boieresc și starea țăranimii din Islaz și împrejurimi în preajma revoluției de la 1821* — Constantin Safta; *Mărturiile în unele scrieri și documente despre Tudor Vladimirescu și revoluția de la 1821* — Constantin Mischie; *Precizări privind plecarea lui Tudor Vladimirescu din București în ianuarie 1821* — Aurelia Florescu; *Însemnări doljane de pe cărți vechi referitoare la Tudor Vladimirescu și la revoluția de la 1821* —

Dinică Ciobotea; *Elemente ale tricolorului românesc la steagul revoluției din 1821* — Marin Iordache; *Tudor Vladimirescu în cîntecele populare din Gorj* — Ion Sanda; *Tudor Vladimirescu în conștiința țirgujenilor* — Dan Neguleasa; *Documente referitoare la Tudor Vladimirescu păstrate în fondul Arhivelor Statului din Tg. Jiu* — Florina Popescu; *Mărturiile noi despre Tudor Vladimirescu și revoluția de la 1821* — Elena Udriște; *Continuarea rezistenței pandurilor împotriva forțelor turcești după înfrîngerea revoluției din 1821* — Otilia Gherghe; *Documente inedite referitoare la participarea voluntarilor români la războiul ruso-turc din 1768—1774* — Gheorghe Calotoiu; *Aspecte mai puțin cunoscute ale revoluției de la 1821* — Vasile Marinoiu.

După sesiune a avut loc vernisajul **expoziției „Tudor Vladimirescu — luptător pentru independență socială și națională”**, deschisă la sediul Muzeului județean, în prezența unui numeros public.

Expoziția, organizată de Muzeul județean în colaborare cu Filiala Arhivelor Statului Tg. Jiu, a întrunit un mare număr de fotografii, stampe, tablouri, xerografii, facsimile, însoțite de citate din cronicile vremii, arme, cărți despre Tudor Vladimirescu etc.

Materialul expus a urmărit în primul rînd să scoată în evidență caracterul social și național al revoluției de la 1821. Pe primele panouri au fost prezentate fotografii și documente legate de viața și activitatea lui Tudor Vladimirescu pînă la izbucnirea revoluției. Se puteau vedea aici, printre altele, documentul din 20 decembrie 1806, care orînduiește pe Teodorache Vladimirescu, fost mare comandir, ca vătaf la plaiul Muntelui de Sus — județul Mehedinți, document aflat în colecția Muzeului județean Gorj, biletul de voie — în facsimil — dat de Tudor pandurului Ion Goșa

Omagiu conducătorului revoluției de al 1821 — la Casa memorială „Tudor Vladimirescu” din satul Vladimir, județul Gorj (fotografie de Vasile Barbu)

din Drăgoiești — Gorj, pe care apare sigiliul inelar, în tuș negru, reprezentându-l pe Tudor Vladimirescu la 1810, tablouri care ni-l înfățișează pe Tudor în diferite ipostaze: ctitor al bisericii din Prejna (1806), sau în fața taberei de la Țințăreni (reproducere după Th. Aman).

Pe următoarele panouri au figurat exponate care reflectă condițiile grele de viață ale maselor țărănești și orașenimii, precum și cauzele care le-au generat. Un accent deosebit s-a pus pe izbucnirea revoluției în Oltenia. Atrag atenția, în primul rând, facsimilul proclamației lui Tudor Vladimirescu citită la Padeș, în ziua de 23 ianuarie 1821, adresată „*către tot norodul românesc*”, fotografiile reprezentând casa lui Vasile Moangă din Tg. Jiu, prietenul și colaboratorul lui Tudor Vladimirescu, mănăstirea Tismana, considerată ca o cetate inexpugnabilă în care Tudor a făcut sediul cartierului său general, de unde și-a lansat proclamația redactată și tipărită la București, steagul insurgenților, precum și harta privind desfășurarea revoluției de la 1821. Tot aici este prezentat — în fotocopie — raportul agentului diplomatic al Franței în Țara Românească, Page, către ministrul de externe Pasquier, despre deplasarea lui Tudor de la București în Oltenia și proclamația acestuia, scopul revoluției și entuziasmul populației.

Urmează apoi documente și fotografii legate de desfășurarea revoluției în București unde, la întoarcerea din Oltenia, „Domnul Tudor” și-a fixat tabăra sa de panduri. Printre documente se remarcă cele două proclamații de la 20 și 23 martie, adresate de Tudor locuitorilor din București, precum și fotografii reprezentând dealul Cotrocenilor unde și-a stabilit tabăra Tudor Vladimirescu, ansamblul arhitectonic de pe Dealul Mitropoliei, ocupat de panduri în ziua de 21 martie 1821, portretele lui Gheorghe Lazăr și Petru Poenaru, secretar particular al lui Tudor Vladimirescu.

În penultima parte a expoziției au fost prezentate aspecte privind sfârșitul revoluției: turnul cona-

cului de la Golești, unde Tudor Vladimirescu a fost arestat, la 21 mai, de către Iordache Olimpiotul, în urma unui complot pus la cale de eteriști; Curtea domnească de la Țirgoviste; Lupta de la Drăgășani, tablou de Papiasoglu; Casa pitarului Măldărăscu din Tg. Jiu, în pridvorul căreia se făceau grămezi din capetele pandurilor măcelăriți de turci, la instigațiile boierimii reacționare și altele.

Ultimele panouri prezintă omagiul adus conducătorului revoluției de la 1821. Găsim aici reproduceri după monumentele ridicate în Tg. Jiu, Padeș, Vladimir, afișe, pliante, lucrări editate în memoria marelui revoluționar și patriot înflăcărat, Tudor Vladimirescu.

A doua zi, la Casa memorială „Tudor Vladimirescu” din satul Vladimir, sat intrat în istorie, prin numele ilustrului său fiu, a avut loc un moment artistic omagial, prezentat de artiști amatori participanți la Festivalul național „Cântarea României”. În fața celor care au venit aici să omagieze pe Tudor Vladimirescu a luat cuvântul istoricul Mircea T. Radu care a subliniat în expunerea sa rolul hotărâtor pe care l-au avut masele populare în desfășurarea revoluției de la 1821, precum și calitățile de remarcabil conducător revoluționar ale lui Tudor Vladimirescu.

Ca în fiecare an, prima duminică a lunii iunie a găsit Padeșul în straie de sărbătoare. Aici, în Cimpia Soarelui unde, la 23 ianuarie 1821, a răsunat glasul lui Tudor Vladimirescu, în preajma monumentului ridicat întru cinstirea marelui pandur și-au dat întâlnire membrii *Cenaclului „Flacăra” al Tineretului Revoluționar*, organizat de C.C. al U.T.C. și revista *Flacăra*, condus de poetul Adrian Păunescu, numeroase alte formații artistice și creatori de poezie din județ, care au evocat pagini fierbinți din frământata noastră istorie, momente înscrise de-a pururi în conștiința națională.

Aniversarea împlinirii a 200 de ani de la nașterea lui Tudor Vladimirescu s-a constituit pe meleagurile gorjene ca o expresie vie a tradiției poporului

nostru de a cinsti marile evenimente din istoria patriei, de celor care, prin gindirea și lupta lor, au contribuit la progresul societății românești.

SUMMARY

The jubilee of the two century anniversary from the birth of Tudor Vladimirescu — the initiator and leader of the 1821 revolution — who was born in the region of Gorj, in Vladimir village, was celebrated in the Gorj County by a series of cultural and artistic manifestations of homage. „The bicentenary of Tudor Vladimirescu” organized by the Committee of the Socialist Culture and Education of the County and by the Gorj County Museum.

On this occasion were submitted the following communications: „Economic causes of the 1821 revolution — new points of view” — dr. Liviu Ștefănescu; „Tudor Vladimirescu and the 1821 revolution in the vision of the publications of the communist and democratic movement between the two world wars” — dr. Elena Georgescu, prof. Lia Benjamin; „The history of the 1821 revolution flag. Contributions” — prof. Maria Arimia; „The worsening of the boyar’s yoke and the condition of the peasants from Islaz and the surroundings on the eve of the 1821 revolution” —

Constantin Safta; „Evidence provided by some papers and documents about Tudor Vladimirescu and the 1821 revolution” — Constantin Mischie; „Specifications concerning Tudor Vladimirescu’s leaving București in January 1821” — Aurelia Florescu; „Dolj notes in old books referring to Tudor Vladimirescu and the 1821 revolution” — Dinică Ciobotea; „Elements of the Romanian tricolour on the 1821 revolution flag” — Marin Iordache; „Tudor Vladimirescu in the folk songs from Gorj” — Ion Sanda; „Tudor Vladimirescu in the conscience of Țirgu Jiu inhabitants” — Dan Neguleasa; „Documents referring to Tudor Vladimirescu preserved in the State Archives in Tg. Jiu” — Florina Popescu; „New evidence about Tudor Vladimirescu and the revolution” — Elena Udriște; „The continuation of the pandours’ resistance against the Turks after the defeat of the 1821 revolution” — Otilia Gherge; „New documents referring to the participation of the Romanian volunteers in the 1768—1774 Russian-Turkish war” — Gheorghe Calotoiu; „Less known aspects of the 1821 revolution” — Vasile Marinou.

Finally, is described the exhibition „Tudor Vladimirescu — a fighter for social and national independence”, open on the occasion of the jubilee at the Gorj County Museum.

Mihail Sadoveanu — 100 de ani de la naștere. Muzeul memorial din Vânători, Neamț

TRAIAN ALDEA

A fost creat în 1966 prin grija Muzeului literaturii române și a familiei Sadoveanu pentru a fi cinstită personalitatea artistică și civică a unuia dintre cei mai reprezentativi scriitori români. Muzeul este situat într-un spațiu încărcat deopotrivă de pitoresc și istoric, la aproximativ 15 km de Cetatea Neamțului și de Humuleștii lui Creangă (drumul național 15 B, Tg. Neamț — Poiana Largului) în imediata apropiere a vechii cetății mușatine de la Neamț.

În casa solitară de la Vovidenie, Sadoveanu și-a petrecut, înconjurat de căldura familiei și a prietenilor, ultimele 11 veri (1950—1961).

Scriitorul a respirat vechimea și poezia acestor locuri, pentru prima dată, în iunie 1906 când revenea în Moldova din București; le-a cunoscut mai bine odată cu plimbările estivale făcute cu redactorii „Vieții românești” (printre aceștia G. Ibrăileanu, Otilia Cazimir, G. Topîrcăanu, D. Botez) pentru a reveni aici,

cu consecvență, în fiecare an, până la sfârșitul vieții sale.

Muzeul are două secțiuni:

Prima, destinată EXPOZIȚIEI, cuprinde iconografia vieții și a operei, a pilduitoarei lui activități cetățenești.

Prin fotografii, fotocopii și texte sînt evocați: primii ani (1880—1887) petrecuți la Pașcani și Verșeni; anii de școală la Pașcani (1887—1892), gimnaziul la Fălticeni (1892—1897) și liceul la Iași (1897—1900). Se poate vedea, în fotocopie, prima lucrare tipărită a scriitorului, schița umoristică *D-șoara M... din Fălticeni* semnată Mihai din Pașcani, apărută în revista „Dracul”, București, 20 aprilie 1897, apoi, tot în fotocopie, cel mai vechi autograf literar sadovenian, *De mîini*, poezie scrisă în decembrie 1897, pe pagina de gardă a unui vechi dicționar francez.

Deși anul adevăratului debut al tînărului scriitor este 1898, cînd devine colaborator al revistelor bucureștene „Viața